INVENTARI, CATALOGACIÓ I INFORMATITZACIÓ DELS FONDOS DEL MUSEU MUNICIPAL D'ALMASSORA

Carmen Marcos Díaz
Enric Flors Ureña

RESUMEN

El present article es basa en els treballs d'inventari i catalogació dels fondos arqueològics del Museu Municipal d'Almassora, realitzats entre maig i juliol del any 1996 segons les directrius de la Direcció General de Patrimoni, les quals es reflexen en el programa informàtic anomenat Servei Valencià d'Inventaris.

ABSTRACT

This article describes the inventory and cataloguing's works of the archaeological holdings of the Museu Municipal d'Almassora realized between May and July of 1996, according the rules of the Direcció General de Patrimoni, which are reflected in a computerised database program called Servei Valencià d'Inventaris.

INTRODUCCIÓ

L'any 1995 es va inaugurar el Museu Arqueològic Municipal d'Almassora, habilitant-se com a magatzem l'edifici que es coneix com La Murà. Ací es guarden els materials apareguts al llarg de les diferents campanyes d'excavacions arqueològiques efectuades al Torrelló d'Almassora, i que abans de la creació d'aquest museu estaven dipositats als magatzems del Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques de la Diputació de Castelló.

Tal i com indicà en el primer número d'aquesta revista el Sr. Gerard Clausell, director del Museu, una de les primeres activitats va ser posar al dia els seus fondos, sent classificats, inventariats i informatitzats seguint els criteris bàsics establerts per la Generalitat Valenciana, a través de la seua Direcció General de Patrimoni, utilitzant amb eixa finalitat un programa informàtic que pretén ser un instrument vàlid per a conèixer i controlar les diferents col·leccions dels museus de la Comunitat Valenciana, siguen aquestes arqueològiques, paleontològiques, botàniques, etc.

El programa informàtic facilitat per la Direcció General de Patrimoni s'anomena Servei Valencià d'Inventaris, més conegut com a SVI, i es contempla com un "sistema per a la mecanització d'inventaris d'objectes d'interés artístic, arquitectònic, científic i cultural de la Comunitat Valenciana". L'objectiu d'aquest programa és la creació d'una gran base de dades que servesca, no sols per a tenir controlats i identificats cadascun dels objectes dipositats a les sales d'un museu, sinó també que aquestes dades puguen servir com material de consulta i divulgació. Per tal d'aconseguir aquest objectiu, la Direcció General de Patrimoni atorga una sèrie de subvencions als Museus per a dur a terme aquests treballs d'inventari.

Aquest programa té diferents versions, sent la utilitzada per als treballs d'inventari del Museu Arqueològic d'Almassora la versió 1.5, realitzada en Superbase.

El Servei Valencià d'Inventaris, SVI d'ací endavant, consisteix en una sèrie de fitxes normalitzades on s'especifiquen una sèrie de camps que permeten descriure l'objecte en qüestió. Cadascuna d'aquestes fitxes s'agrupen en allò que al programa s'anomenen Col·leccions i que fan referència a cadascun dels fondos existents al Museu. Així, el programa contempla les següents col·leccions: Arqueologia, Belles Arts/Genèrica, Etnologia i Paleontologia/Ciències Naturals. Per al cas del Museu Arqueològic Municipal d'Almassora i per tractar-se d'un museu monogràfic de caràcter arqueològic, la col·lecció escollida és la d'Arqueologia.

Els camps descriptius no ofereixen excessives variacions segons el tipus de col·lecció de que es tracte, a excepció de la Paleontològica on s'especifiquen aspectes com l'espècie, el gènere, la família,... dels diferents fòssils a inventariar. Alguns d'aquests camps són: Títol o descripció, objecte, tipologia, classificació genèrica, etc. Finalment cal destacar la possibilitat que ofereix el programa d'introduir dades gràfiques, fet que facilita la identificació de les peces i objectes exposats.

Per al cas del Museus Arqueològics i com instrument d'ajuda a las tasques organitzatives del propi museu, l'SVI s'acompanya d'un programa informàtic anomenat *Almacén*. Amb aquest programa, realitzat també en Superbase, es pretén que els Museus tinguen un control dels fondos existents dins del magatzem, encara que no està concebut com un inventari. Contempla aspectes com el nom del jaciment, la cronologia i l'adscripció cultural dels materials, la seua ubicació, etc. Tal i com veurem més endavant, alguns d'aquests camps estan predeterminats i funcionen mitjançant una sèrie de codis que identifiquen l'adscripció cultural i el període cronològic.

Fins ací i de manera resumida hem vist un poc el funcionament d'aquest programa. En els apartats següents parlarem sobre la metodologia emprada per a la realització de l'inventari del fondos del Museu d'Almassora i sobre els problemes plantejats a l'hora d'adequar aquest programa informàtic a la realitat que imposa un fons arqueològic.

METODOLOGIA DE TREBALL

Organització prèvia als treballs.

Després d'haver fet una revisió del programa informàtic SVI, decidirem començar pels fondos ubicats en La Murà. Degut a que el programa *Almacen* no permetia la impressió de fitxes buides, dissenyarem una fitxa amb els camps continguts en el programa.

Els materials arqueològics dipositats en l'edifici de la Murà, es trobaven en caixes de cartró agrupats per campanyes. El nostre primer treball, i previ acord amb el director del Museu, va ser comprovar el contingut de las caixes per poder establir una organització que estiguera basada, per aquest ordre, en: l'any de la campanya, la Unitat Estratigràfica, i per últim i quan apareixen, per nivells, quadres d'excavació i habitacions.

Al mateix temps s'acordà la creació d'un codi topogràfic que permetera la ràpida

localització dels materials i que respon al següent format:

1A/2/4/32

El primer número, l' 1, correspon al número de prestatgeria, existint actualment un total de dues prestatgeries en el magatzem del museu; dita prestatgeria està formada per varis cossos units entre sí, que s'han identificat mitjançant lletres (A, B, C...), ordenats de esquerra a dreta. El següent número, el 2 en l'exemple anterior, identifica correlativament i de baix a dalt, segons normes establertes, els prestatges on s'ubiquen las caixes - en aquest exemple el 4 -. Finalment, l'últim número, el 32 en l'exemple, identifica la bossa en la qual es troben els materials arqueològics que constitueixen els fondos del Museu. Per a cada caixa el número de bossa sempre comença per 1.

Aquest codi és el que es troba en les fitxes de treball, així com en el camp *Ubicación* del programa de *Almacén* de la Generalitat Valenciana, pel que cada fitxa representa el contingut d'una bossa individual i única.

Una vegada definit el sistema d'organització i després de la comprovació exhaustiva de la correcta adscripció de les bosses i caixes a l'organització proposada, es va iniciar la classificació i inventari de la totalitat del fondo. Es decidí començar pels materials procedents de la campanya de 1988-89, primera d'una sèrie de campanyes en la qual s'aplicaren mètodes científics d'excavació, deixant per al final els materials procedents de l'excavació efectuada l'any 77-78 per un grup local de afeccionats, dels quals desconeixem el context estratigràfic i dels que tan sols sabem que pertanyen a les anomenades habitacions 1 i 2 del jaciment del Torrelló d'Almassora. Posteriorment es classificaren els materials procedents de l'excavació de la Necròpolis del Torrelló. Finalment, s'inventariarem els donats per afeccionats al submarinisme, pertanyents a l'àrea de la Desembocadura del Riu Millars, així com uns quants fragments recollits en superfície en els jaciments d'El Castell i la Vila-seca.

Aquesta classificació consistí en l'agrupació dels materials seguint les especificacions contemplades en el programa informàtic *Almacén*, i que analitzarem més avant. Una vegada agrupats foren introduïts en les bosses, detallant el seu número i descripció en el camp Observacions de la fitxa de treball per a la seua posterior informatització. La fitxa, com ja s'ha dit, reflexa el codi topogràfic complet de cada bossa, i dins de cadascuna es va introduir una etiqueta en la que s'especifica:

- el nom del jacimient;

- any de la campanya;
- l'àmbit (equivalent al nivell, quadre, i altres especificacions establertes per a cada jaciment segons el responsable de l'excavació);
- la unitat estratigràfica;
- el número de fragments;
- una petita descripció general que sintetitza el contingut de la bossa;
- i finalment, en el revers de l'etiqueta, s'ha especificat el número de bossa.

Quan la pertinença d'aquestes bosses a un mateix registre estratigràfic ho ha permés, han sigut agrupades en una bossa més gran, especificant el dit registre i l'interval de bosses que conté escrit en la cara externa de la bossa així com en l'etiqueta adjunta.

Finalment, a l'exterior de cada caixa, s'ha apegat una etiqueta, escrita amb retolador indeleble, en la qual s'indica de dalt a baix:

- el nom del jacimient en majúscules;
- l'any de la campanya;
-la unitat estratigràfica, el nivell o quadre corresponent, tots ells a l'esquerra, i l'interval de bosses que compleixen els mateixos requisits, a la dreta.
-el codi topogràfic, explicat abans, indicant l'últim número el total de bosses contingudes en eixa caixa.

Com hem vist anteriorment, el programa de *Almacén*, presenta alguns camps codificats. En concret els de cronologia i contingut són, pel seu caràcter excessivament general, el que més problemes ens va a plantejar, especialment quan s'havien d'identificar certes produccions ceràmiques o a l'hora de fer una descripció formal de peces o fragments ceràmics. És per això que acordarem amb el director del Museu establir una sèrie de normes que permeteren una utilització coherent dels dits codis, ja que al tractar-se d'una col·lecció de materials de tipus monogràfic - el 99% dels materials provenen del jaciment del Torrelló d'Almassora -, la major part de les fitxes reflexaven codis idèntics, sense que es poguera precisar amb detall el seu contingut. Per tant, el camp *Observaciones* ha sigut utilitzat com l'autèntic descriptor del contingut de les bosses i caixes del magatzem, fet que ens ha obligat a utilitzar una sèrie d'expressions "estàndards" que facilitaren la posterior lectura i consulta de les fitxes informatitzades.

Al mateix temps es va crear un codi topogràfic reflexat en el camp *Ubicación*, que permet localitzar les bosses que contenen els materials inventariats i informatitzats,

dipositant aquestes bosses en caixes de plàstic estandarditzades que, per a eixa finalitat, va adquirir el Museu.

Especificació dels codis.

Com ja s'ha comentat, l'excessiva simplicitat dels codis predefinits del camp *Contenido* del programa *Almacén*, versió 1.01, ofert per la Direcció General de Patrimoni Artístic de la Generalitat Valenciana, ens va obligar a establir una sèrie de normes estàndards que permeteren clarificar aquests codis i evitar possibles confusions posteriors. Així doncs, i prèvia consulta amb el director del Museu, el senyor Gerard Clausell Cantavella, aplicarem els codis preestablerts amb una sèrie d'apreciacions que a continuació expliquem:

001,000 Sílex

Aquest codi no ha plantejat massa problemes degut a la seua escassa presència. El fet de ser un codi excessivament general, ens ha dut a incloure sota aquest epígraf els nòduls de sílex i d'altres materials petris que, com les pedres calcàries han sigut utilitzades en el jaciment per a la possible talla d'utensilis.

002,000 Sílex talla

A aquest codi se li ha aplicat el mateix criteri que al anterior pel que fa al tipus de material, incloent-hi els nuclis, ascles, làmines no retocades i altres fragments indeterminats que resulten de la talla d'un utensili lític.

003,000 Sílex peces

Seguint el mateix criteri, s'ha aplicat aquest codi a tots els utensilis lítics - majoritàriament ascles denticulades -, utilitzant per a la seua descripció en el camp *Observaciones* la tipologia de Laplace.

004,000 Pedra polida

En aquest codi s'arrepleguen les pedres que, amb una finalitat concreta, han rebut un tractament especial de polit, sent sempre utensilis lítics com per exemple les destrals i aixes polides.

005,000 Pedra

Degut a la poca precisió d'aquest codi, s'agrupen ací tots els materials petris restants relacionats amb activitats artesanals - polidors o allisadors, percussors o matxacadors, afiladors, etc. -, activitats domèstiques - molins, mans de molí, morters, ...- així com altres no contemplats en la resta dels codis: les peces discoïdals retallades

(possiblement utilitzades com a tapadores de recipients ceràmics), motlles, elements d'adornament personal, etc.

006,000 Ceràmica

A partir d'aquest codi, tots els referents a ceràmica, resulten confusos i contradictoris entre sí. L'excessiva simplicitat a la qual s'ha arribat en l'elaboració del programa, provoca no pocs problemes a l'hora d'intentar aplicar-los, raó per la qual ens veierem obligats a establir una sèrie de normes que ens permeteren seguir sempre la mateixa metodologia. Així, agrupem ací els fragments informes de ceràmica "de qualitat", és a dir, els informes a torn ibèrics, fenicis i púnics (veure codi 015,000 Ceràmica importada), i els informes de ceràmica a mà "tractats", o siga, els espatulats, brunyits, i amb engalba, així com la ceràmica islàmica de qualitat.

007,000 Ceràmica tosca

En ell hem inclòs, per les mateixes raons adduïdes anteriorment, tots els fragments informes de ceràmica a torn lent, com la ceràmica de cuina ibèrica i islàmica, així com els fragments informes a mà d'acabat groller o amb un simple allisat.

008,000 Ceràmica formes

Degut a la no existència d'un codi que reflectira els fragments de ceràmica decorada no pintada, així com l'abundant existència de fragments amb forma decorats i no decorats, incloguérem en aquest apartat tots els fragments que tenen forma (vores, bases, carenes i elements de prensió), independentment de que aquests portaren algun tipus de decoració. Per aquest motiu, en el camp *Observaciones* s'han especificat, quan apareix, el tipus de decoració que porten les formes. Tanmateix, i encara que la majoria són fragments de difícil adscripció formal, mentre ha sigut possible s'indica el tipus de forma a la qual pertanyen.

009,000 Ceràmica formes decorades

Seguint la directiu anterior, s'ha reservat aquest codi per a tots aquells fragments informes decorats no pintats. Açò estigué motivat per la gran quantitat de materials d'aquest tipus que apareixen al jacimient inventariat, on bona part dels fragments ceràmics són a mà, i amb una gran varietat de tècniques i motius decoratius que es detallen com en el cas anterior en el camp *Observaciones* (cordons digitats, incisions, excisions, pseudo-incisions, acanalats, puntejats, etc.)

010,000 Ceràmica pintada

Aquest codi recull els fragments informes decorats pintats, la majoria ibèrics, així

com alguns fenicis i islàmics, indicant sempre en l'apartat *Observaciones* el motiu decoratiu i, quan és possible determinar-ho a *grosso modo*, el tipus formal al qual pertanyen.

011,000 Ceràmica pintada figurada

Hem reservat aquest apartat per als escassos fragments ibèrics amb decoració pintada en la qual el motiu representat són figures no geomètriques, com ara animals, motius florals, persones i objectes.

012,000 Àtica

Es recullen ací els escassos fragments de vernís negre de procedència grega, detallant sempre que ha sigut possible la forma a la qual pertanyen.

013,000 Campaniana

D'igual manera que l'anterior, s'adscriuen ací els fragments de vernís negre de procedència itàlica.

014,000 Sigil·lada

Agrupem en aquest codi els pocs fragments de terra sigil·lada apareguts, detallant tant com ha sigut possible la seua pertinença a les distintes produccions - sudgà l.lica, hispànica o clara - i la seua forma quan s'ha pogut determinar.

015,000 Ceràmica importada

Aquest codi era un dels que major confusió presentava, ja que alguns dels ja explicats podrien haver entrat en aquest apartat - com per exemple totes les produccions de vernís negre i bona part de les sigil·lades -. Tanmateix, podrien entrar ací les produccions fenícies i púniques, ja que no existeix cap codi predefinit per a elles. Al jaciment que ens ocupa es documenta clarament la transició entre el Ferro I i l'Ibèric Antic, període crono-cultural que comporta l'aparició de les primeres ceràmiques a torn importades i les primeres produccions indígenes a torn. Per tot açò, i previ acord amb el senyor Gerard Clausell Cantavella, decidirem no incloure ací els fragments i les formes fenícies, degut a la impossibilitat de determinar clarament, i a l'espera de les últimes anàlisis de pastes que ho confirmen, la procedència més o menys exacta d'aquestes peces i la seua separació de possibles imitacions locals o de l'àrea llevantina, tenint aquestes produccions el codi 006,000 Ceràmica. Malgrat tot, les fitxes són fàcilment localitzables, ja que el seu codi cronològic correspon al 015,000 Colonització.

Amb els escassos fragments informes d'àmfores púniques s'ha seguit el mateix criteri, especificant al camp *Observaciones* la seua pertinença a les possibles produccions - púnica o púnica-ebussitana -, i quan s'ha pogut, s'ha determinat la seua forma tipològica.

Tanmateix, ens trobem amb el problema de l'aparició d'uns pocs fragments informes decorats i formes plenament ibèriques, d'alta qualitat, en nivells on la ceràmica a mà pot alcançar més del 90% de la producció, sent la resta fragments fenicis - majoritàriament d'àmfores i tenalles o urnes amb decoració bícroma -, raó per la qual suposem que ens trobem, possiblement, amb importacions de ceràmica ibèrica procedent del sud peninsular, dada aquesta que deurà ser comprovada mitjançant les anàlisis de pastes que es puguen realitzar.

Per tot això, hem reservat aquest codi per a aquells elements que, sent importacions, apareixen en menors quantitats, gairebé de forma simbòlica, com per exemple un petit fragment informe decorat de ceràmica de Gnàtia, o els fragments d'àmfora i morter massaliotes, etc.

016,000 Àmfora

Pel motiu que acabem d'esmentar, ací no s'inclouen els fragments d'àmfora fenícia, púnica i massaliota, pel qual hem reservat aquest apartat a les àmfores romanes.

017,000 Fusaiola - pondus

Es recullen ací les fusaioles i pondus. Per a la seua descripció en el camp *Observaciones* s'ha emprat la tipologia de Mata i Bonet (veure Bibliografia).

018,000 Peces d'os

Identifiquen els utensilis d'os treballat. Degut a l'escassa presència de materials d'aquest tipus, totes les peces completes han sigut catalogades i descrites amplament en el programa SVI.

019,000 Fauna

Sempre que ha sigut possible s'ha detallat si es tractava de macrofauna o de microfauna, així com l'espècie a la qual pertanyien. Ha sigut un codi poc utilitzat ja que en el moment de fer la classificació i inventari, la major part de les restes faunístiques estaven sent analitzades per un especialista.

020,000 Os humà

Les restes humanes, abundants després d'haver-se excavat la necròpolis, han sigut inventariades després de les anàlisis realitzades pel Dr. Francisco Gómez Bellard.

021,000 Malacologia

Encara que escassa, apareixen algunes restes, detallant-se si la seua procedència és terrestre o marina.

022,000 Petxina treballada

Hem inclòs ací la malacologia treballada.

023,000 Fusta - carbó

Encara que no s'han conservat restes de fusta, sí existeixen prou restes de carbó, bé que molts d'ells estan apegats a fragments de tova cremada.

024,000 Metall

Novament ens trobem amb la imprecisió dels codis del programa, pel que optarem per utilitzar el camp *Observaciones* per detallar i descriure totes les restes de metall existents, abraçant aquests des de fragments informes d'escòria de bronze, fins a peces metàl·liques de gran qualitat com ara fragments de polseres de bronze, o peces ja senceres que han sigut catalogades en l'SVI.

025,000 Vidre

Ací trobem el mateix problema, si bé per al cas que ens ocupa han sigut molt escassos els fragments apareguts. Per tant, decidirem incloure en aquest apartat els elements de pasta vítria com els elements de collar.

026,000 Materials de construcció

Defineix tots els fragments, de pedra i fang, que poden formar part de les estructures d'hàbitat del jaciment - toves, enlluïts, fragments de mostra de llars, etc. -.

027,000 Plaquetes

No s'ha trobat cap mostra per al cas que ens ocupa.

028,000 Escultura

No s'ha trobat cap mostra per al cas que ens ocupa.

029,000 Epigrafia

Les mostres d'epigrafia existents apareixen pintades sobre un fragment de vora de caliciforme, que per la seua singularitat, ha sigut catalogat en l'SVI.

030,000 Numismàtica

Les poques monedes existents són d'època moderna i aparegueren en el nivell superficial.

031,000 Mostres

Ací es recullen les mostres de terra arreplegades per a la seua anàlisi, així com altres preparades per a exposicions com per exemple restes de gramínies, etc.

032,000 Varis

Finalment hem reunit sota aquest codi alguns elements que no podien ser inclosos en cap dels anteriors epígrafs, com per exemple les restes d'escòria vitrificada procedents dels forns, fòssils, etc.

Una vegada aclarits els codis de *Almacén* que identifiquen el contingut aproximat de les bosses de materials, passarem a descriure els codis cronològics, si bé han sigut molt pocs els utilitzats degut al caràcter pràcticament monogràfic del Museu.

CODIS CRONOLÒGICS

013,000 Bronze

Amb aquest codi s'identifiquen els materials pertanyents a les fases del Bronze Mitjà i del Bronze Final del jaciment del Torrelló d'Almassora. Cal dir que moltes vegades aquestes distincions no han sigut fàcils, ja que si bé hem emprat fòssils directors - com les formes carenades que apareixen en els nivells més antics del jaciment, - la resta de materials, ceràmica a mà no tractada i brunyida, repeteix les mateixes formes, coloracions i composició de pastes, etc., durant aquests períodes així com també al llarg del Ferro i principis del món ibèric.

014,000 Ferro

El mateix problema es planteja a l'aparèixer en aquest moment una ceràmica a mà grollera que repeteix les mateixes formes, a més de presentar un elevat índex de fragmentabilitat. Malgrat això, per al cas que ens ocupa, la gran quantitat d'importacions fenícies del Cercle de l'Estret, com les àmfores fenícies, tenalles fenícies pintades bícromes i polícromes, gerretes del tipus Creu del Negre, i plats trespeus, juntament

amb uns quants fragments de ceràmica ibèrica a torn de gran qualitat i amb decoracions i desgrassants que ens permeten aventurar la seua possible procedència del sud peninsular, així com les decoracions incises amb influències de Camps d'Urnes dels nivells del segle VII a.C., ens han permès afinar l'aspecte cronològic d'aquests nivells.

015,000 Colonització

Com hem explicat anteriorment, aquest codi s'ha emprat amb profusió per a identificar les bosses, el contingut de les quals són ceràmiques fenícies i púniques, encara que la gran majoria d'importacions són les fenícies.

016,000 Ibèric

Altra vegada la gran simplicitat dels codis del programa *Almacén* impedeix discernir sobre les diferents etapes del món ibèric. Així, i encara que sempre hem emprat el present codi per als nivells en els quals apareixia una proporció de ceràmica ibèrica significativament alta, el programa no permet distingir entre les fases de l'Ibè ric Antic, Ple i Final, totes elles presents en major o menor mesura en el jaciment del Torrelló d'Almassora.

018,000 Romà

Són pocs els materials romans en aquest Museu, exceptuant els escassos fragments de ceràmica campaniana del Torrelló, així com algunes àmfores de procedència subaquàtica com les Dressel 1, 2/4 i 7/11, o la Lamboglia 2, donades per afeccionats al submarinisme.

021,000 Musulmà

Procedents de la reocupació islàmica del jaciment del Torrelló d'Almassora, hem utilitzat aquest codi sense problemes degut a la clara adscripció d'aquest tipus de materials.

METODOLOGIA DE TREBALL II: MUSEU

Abans d'iniciar els treballs previs a la catalogació dels materials del Museu Municipal d'Almassora, i de la mateixa manera que en el cas del magatzem, establirem unes normes per a la introducció de les dades, intentant seguir al màxim les indicacions de l'ajuda del programa i del manual que l'acompanya. Malgrat això, descrivim ací els camps que per la seua extensió i, sobretot degut a la diversitat dels materials catalogats, ens han obligat a seguir unes determinades línies descriptives i formals.

Número d'identificació.

Correspon al número d'inventari del museu. Al tractar-se de materials procedents d'un únic jaciment, aquest número coincideix amb el de l'inventari de l'excavació.

Títol o descripció.

Segons l'ajuda del programa, aquest camp devia reflexar la denominació més específica de l'objecte, seguit de la seua descripció. Per a peces amb tí tol propi com ara l'Hermes de Borriana o l'Apol.lo de Pinedo - exemples descrits a l'ajuda -, no porta problemes. El problema és que estes són peces molt específiques que no s'ajusten a la major part dels materials existents als museus, pel que haguérem de basar la nostra descripció seguint la línia formal i decorativa de l'objecte. Exemple: Gerreta amb muscle. De perfil globular, llavi arrodonit i dues anses de cinta amb rebaix central. Base anellada. Decoració pintada entre el muscle i la part central, amb motius vegetals esquemàtics, rombes, ondulacions, estrelles, ones i roleus.

Objecte.

Aquest camp pretén reflexar una denominació més genèrica que l'anterior, englobant l'objecte en una categoria superior. Açò en l'ajuda de l'SVI es traduïa amb un exemple no massa clar: "vas de ceràmica fet amb torn (fragment)". Nosaltres optarem per adequar una terminologia genèrica que reflexara d'una manera més concreta els diferents objectes exposats, com ara: pondus, àmfora ibèrica, gerreta amb muscle, punta de fletxa, falcata...

Tipologia.

Suposadament ha d'ésser emprat com a "millora de la informació continguda en Títol en el cas que hi haja un altre secundari", deixant la possibilitat de deixar el camp buit, o utilitzar-lo com "alternativa la denominació en l'idioma que no siga el principal en la base de dades (valencià-castellà o castellà valencià)" *(sic)*. Com alternativa hem utilitzat aquest camp per tal d'especificar el nom tècnic pel qual es coneix l'objecte catalogat. Així doncs hem emprat una sèrie de tipologies, especificant en cada cas la seua ressenya bibliogràfica. Exemple: àmfora amb espatlla arrodonida, odriforme (A, I, 1.2.2. MATA-BONET, 1992, pàg. 146).

El problema es va plantejar a l'hora de catalogar objectes com les ceràmiques fetes a mà, degut a una manca d'acord entre els diversos especialistes i a la gran multiplicitat de tipologies formals, parcials o exclusives de determinats jaciments, motiu pel qual utilitzarem el nom comú pel que es coneix a cadascun dels objectes: Vas

pol.lípod, bol carenat, tenalla.

Classificació genèrica.

Contemplat com un intent de "millorar la informació continguda en el camp Objecte, o una denominació genèrica alternativa per a l'objecte", ha de correspondre a un nivell més genèric que el camp anterior. Açò no queda clar al programa - fins i tot no apareix cap tipus d'exemple -, motiu pel qual férem servir la classificació genèrica basada en la funcionalitat de l'objecte com es detalla a continuació[1]:

Magatzematge (tenalla, gerreta,...)
Armament (falcata, llança, punyal...)
Artesanal (punxó, agulla...)
Domèstic (molí...)
Personal (fíbula, anell, polsera...)
Transport (àmfora...)
Vaixella (plat, got, pitxer...)

Secció.

En aquest cas sempre és la secció d'Arqueologia.

Tècnica.

En aquest apartat hem utilitzat la mateixa terminologia que en la classificació del magatzem, si bé ací és més escarida i concreta. Així per a les ceràmiques, en primer lloc s'indica si està feta a mà o a torn; a continuació el tipus de cocció (reductora, oxidant o alterna); i finalment, en algunes peces, s'especifica l'acabat o tractament final de l'objecte:

Torn. Oxidant.
Mà. Reductora.
Mà. Reductora. Brunyida.

Per a la resta dels objectes s'ha seguit la mateixa línia:

Polit (punxó d'os...)
Fosa. Motlle (fíbula, anell...)
Talla (molí, dent de falç...)

[1] Sobre aquest apartat recomanem es consulte la bibliografia de PORTA, E. - MONTSERRAT, R.M. - MORRAL, E. (1982), en especial les pàgines 71 a 73, encara que està enfocat per a museus de tipus genèric.

Matèria.

El material que forma l'objecte: ferro, bronze, argila marró amb desgrassant de mica, os, pedra de rodeno, sílex, etc.

Mesures.

Seguint les especificacions de l'SVI, les mesures han d'estar expressades en centímetres de la següent manera:

1º Altura
2º Amplada o Diàmetre màxim (quan es tracta de vasos ceràmics)
3º Profunditat (en els vasos ceràmics no s'especifica).

D'haver-ho deixat així, la informació recollida al programa seria prou minsa si, com pensem que es tracta, ha de servir per oferir una sèrie de detalls al respecte de la peça, pel que decidirem ampliar les dades, especificades en el següent ordre:

D. Boca: Diàmetre de boca
D. Base: Diàmetre de base
G. Paret: Grossària de paret
H. Peu: Altura del peu (quan apareix)

La resta de les mesures s'han precisat igualment en funció de les característiques intrínseques de cadascun dels objectes:

A. Prox.: Amplada proximal
A. Med.: Amplada medial
A. Dis.: Amplada distal
Long. Max.: Longitud màxima
Long. Agulla: Longitud de l'agulla en una fíbula
etc.

Edifici.

Aquest camp està pensat per a museus amb més d'una seu.

Localització.

Aquest camp ha de reflexar la posició exacta de l'objecte en l'interior de l'edifici, deixant oberta la possibilitat d'una codificació sempre que aquesta siga unívoca per a cada objecte exposat. Els codis de localització dels objectes responen doncs a la seua

ubicació seguint el recorregut de la sala, començant per la dreta de l'entrada, i dins de cada vitrina, de dalt a baix. Així doncs, hem emprat les següents abrevitatures seguides d'un número que identifica el codi topogràfic de cada objecte:

S: equival a la Sala. Si bé en aquest cas no més existeix una sala (S1), s'ha especificat aquest codi en previsió de possibles ampliacions futures.

V: correspon a la vitrina en la qual es troba l'objecte.

E: fa referència al prestatge en el qual s'ubica l'objecte.

N: número de peça en cada prestatge.

Exemple: S1 V6 E9 N3 (Sala 1, Vitrina 6, Prestatge 9, Número 3)

Procedència objecte.

Al tractar-se d'un museu de caràcter monogràfic, gairebé tots els materials tenen com a procedència el propi jaciment del Torrelló d'Almassora. Malgrat tot, seguint les indicacions de l'SVI per als materials arqueològics, hem procurat especificar, en els casos concrets dels materials importats, el seu probable lloc o àrea de procedència. Així per exemple, tenim un plat de la forma Lamboglia 36 el lloc d'origen del qual seria La Campània.

Reproduït.

Camp pensat per aquells objectes, que per les seues condicions pròpies siguen en sèrie, com ara monedes, eines numerades, etc., cas que no ens afecta per als objectes exposats al Museu Municipal d'Almassora.

Cronologia.

Es tracta d'especificar una data inicial i una final per a cada objecte, acompanyat d'un flag d'estimació que determine la precisió amb que s'han obtés les dades. Degut al tipus de materials catalogats, el flag d'estimació emprat ha variat segons la major o menor precisió oferida pel context en el qual han aparegut las peces, com ara els nivell datats amb C14, així com per les característiques estilístiques i formals de cadascun dels objectes.

Procedència troballa.

Seguint les normes sobre la introducció de dades de l'SVI, hem indicat primer el

nom del jaciment, seguit entre parèntesi del municipi en el qual es troba, l'any de la campanya, i finalment l'àmbit estratigràfic al que pertany la peça.

Titular.

Ací cal indicar el nom de la persona o entitat que té la titularitat de l'objecte, que per al cas que ens ocupa és sempre el Museu Municipal d'Almassora.

Adreça titular

Indica l'adreça postal de la persona o entitat que té la titularitat legal de l'objecte.

Condició.

Descripció de l'estat de conservació general de l'objecte i condicions de la restauració realitzada.

Deterioraments.

S'han assenyalat les parts més deteriorades de l'objecte, si bé en la gran majoria estan sencers i restaurats.

Parts que falten.

En aquest cas les parts que falten poden trobar-se en àrees del jaciment encara no excavades, o bé entre els materials del magatzem i que, degut sobretot a l'alta fragmentabilitat d'algunes peces, especialment les ceràmiques, no han pogut ser restituïdes en l'objecte original.

Restauracions.

Seguint les especificacions de l'SVI, s'han indicat per aquest ordre les dades següents: data; nom de l'empresa que ha restaurat l'objecte o el de la persona responsable i el de l'entitat pública que ha desenvolupat els treballs; abast de la restauració segons l'informe tècnic emés per l'empresa o institució que s'ha encarregat d'aquests treballs; nom de la ciutat on es van fer les tasques de restauració. Pel que fa al motiu de la mateixa s'ha obviat, ja que aquest no és altre que la conservació i divulgació pública dels materials en el museu.

Bibliografia.

Sols ha sigut complimentat aquest camp per a les fitxes d'objectes que s'han publicat en articles de revistes i llibres especialitzats, no considerant-se com tals els fullets publicitaris del Museu.

Observacions.

En aquest camp es descriuen les observacions complementàries a l'objecte en qüestió i que no queden reflectides en els camps anteriors.

Una vegada es van omplir tots els camps descriptius de cadascuna de les fitxes del programa SVI, es va procedir a l'escanerització de les fotografies de cadascú dels objectes exposats, fotografies procedents de l'arxiu del Museu o bé de les fitxes de restauració.

CONCLUSIÓ

Com hem pogut comprovar al llarg d'aquestes pàgines, la idea de comptar amb un inventari general dels materials conservats a tots els Museus de la Comunitat Valenciana és, sense dubte, útil i profitosa des del punt de vista de control, manteniment i divulgació dels fondos exposats. Malgrat això, el plantejament pateix una sèrie de problemes derivats de la seua concepció tant en allò que fa referència al contingut com al propi sistema informàtic aplicat.

Tant el programa *Almacén*, com l'SVI, tendeixen a una excessiva simplicitat, motivada al nostre entendre per una visió allunyada de la realitat que implica un inventari, catalogació i informatització dels materials existents als magatzems de qualsevol museu arqueològic.

Darrerament hem tingut la oportunitat de fer el mateix tipus de treball a la Col·lecció Històrica de l'Ajuntament del Forcall, el que ens suposà la catalogació d'un total de cinc fons diferenciats: arqueologia, paleontologia, etnologia, fotografia i botànica, utilitzant el nou programa SVI, versió 2.5. Ens trobarem amb un ampli ventall de problemes, degut tant a la diversitat dels materials catalogats, com als propis defectes de forma inherents al programa, en part procedents de la versió 1.5 analitzada en el present article, i alguns d'altres agreujats en aquesta nova versió degut a la seua nova interfase.

Esperem des d'ací que les nostres suggerències servesquen per millorar les futures versions de l'SVI, si bé aquest programa hauria de canviar no sols en aparença - com s'ha fet amb la última versió -, sinó que caldria reformar la seua estructuració, diferenciant clarament les diverses col·leccions existents, ja que no es pot pretendre catalogar d'igual manera - o al menys pensem que no es deuria - una pintura de Sorolla, un fòssil, i una falcata.

BIBLIOGRAFIA

DIRECCIÓ GENERAL DE PATRIMONI ARTÍSTIC (1993): SVI. Sistema Valencià d'Inventaris. Versió 1.5. 160 Pàg. València.

CLAUSELL, G. (1997): El Museo Municipal d'Almassora. La Murà. Revista del Museu Municipal d'Almassora. Pàg. 9-20. Almassora.

MATA PARREÑO, C., BONET ROSADO, H. (1992): La cerámica ibérica: ensayo de tipología. Trabajos Varios del SIP, 89. Pàg. 117-173. València.

PORTA, E., MONTSERRAT, R.M., MORRAL, E. (1982): Sistema de documentación para museos. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 84. Pàg. 71-73. Barcelona.